Н. А. Гринчак,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту,
маркетингу та публічного управління;
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПРОЦЕС ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Штучний інтелект революціонізує підхід компаній до прийняття управлінських рішень завдяки своїй здатності аналізувати великі обсяги даних і генерувати практичні висновки.

Прийняття управлінських рішень за допомогою штучного інтелекту (ШІ) на підприємстві – це процес використання цієї технології та її алгоритмів для аналізу даних, виявлення закономірностей або створення рекомендацій для підтримки прийняття бізнес-рішень [1]. Його здатність обробляти великі обсяги структурованих і неструктурованих даних за допомогою моделей машинного навчання та методів обробки природної мови надає точну та відповідну інформацію для підтримки прийняття стратегічних, тактичних і оперативних управлінських рішень. Це дозволяє отримати глибші знання, які допомагають передбачити можливі проблеми або підвищити ефективність і продуктивність у компанії.

Впровадження штучного інтелекту в процес прийняття управлінських рішень має ряд значних переваг (рис. 1) [1-2]:

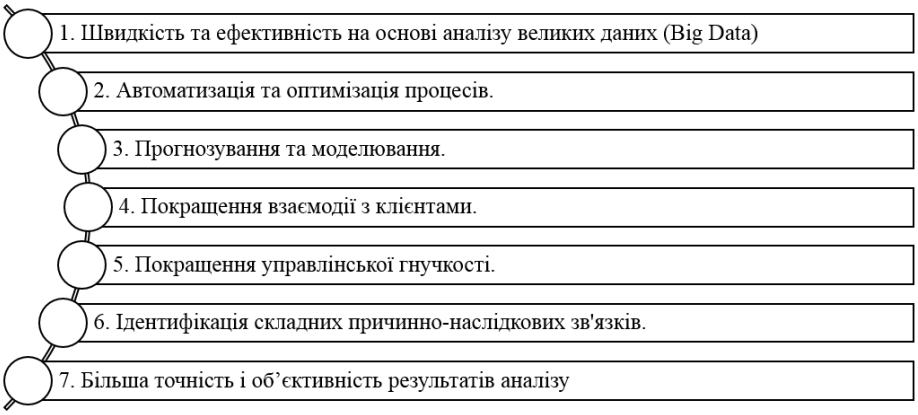

Рис. 1. Переваги впровадження штучного інтелекту в процес прийняття управлінських рішень

Джерело: сформовано автором

1. Швидкість і ефективність – системи штучного інтелекту (ШІ) можуть обробляти й аналізувати величезні обсяги даних у реальному часі, прискорюючи процес прийняття рішень. Завдяки цьому компанії можуть швидко реагувати на зміни ринкових умов і швидше приймати рішення.

2. Автоматизація та оптимізація процесів – ШІ може автоматизувати рутинні завдання, що дозволяє менеджерам зосередитися на більш стратегічних

рішеннях. Наприклад, автоматизація виробничих процесів, управлінських звітів, обробки замовлень дозволяє зменшити час на прийняття рішень і підвищити ефективність.

3. Прогнозування та моделювання. Інструменти ШІ дозволяють створювати моделі для прогнозування майбутніх змін на ринку, в економіці чи у внутрішньому середовищі компанії. Це дає змогу керівникам приймати рішення, ґрунтуючись на ймовірних сценаріях розвитку, знижуючи ризики та підвищуючи точність планування.

4. Покращення взаємодії з клієнтами – ШІ допомагає керівникам оптимізувати взаємодію з клієнтами за допомогою чат-ботів, систем рекомендацій та аналітики споживчої поведінки. Це дозволяє не лише покращити обслуговування клієнтів, а й створити індивідуалізовані пропозиції, які стимулюють продажі та лояльність.

5. Покращення управлінської гнучкості. Завдяки ШІ організації можуть швидше адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Наприклад, ШІ може швидко відслідковувати зміни в економічних умовах, політиці чи технологіях, що дозволяє швидше реагувати на нові виклики і приймати рішення в умовах невизначеності.

6. Ідентифікація складних причинно-наслідкових звязків – штучний інтелект має здатність виявляти приховані закономірності в даних, які можуть залишитися непоміченими для людей. Виявляючи складні зв’язки та тенденції, можна отримати цінну інформацію для бізнесу .

7. Більша точність і об’єктивність результатів аналізу – його здатність аналізувати дані неупереджено та неупереджено сприяє більш об’єктивному та заснованому на фактах прийняттю рішень. Усуваючи вплив людських упереджень та емоцій, ШІ допомагає мінімізувати помилки та підвищує точність у прийнятті рішень.

Однак, хоча штучний інтелект може повністю трансформувати процес прийняття управлінських рішень, існують певні перешкоди на шляху його застосування.

До перешкод у впровадженні штучного інтелекту в процес прийняття управлінських рішень можна віднести [2] (рис. 2):

– доступність і якість даних. Оскільки штучний інтелект залежить від даних, можуть виникнути серйозні перешкоди, пов’язані з доступністю та якістю даних. Неповні або неточні дані можуть бути причиною неправильних рішень.

– складність інтеграції. Включення штучного інтелекту в поточні процеси та системи може бути складним і трудомістким [3]. Організаціям можуть знадобитися процедури реструктуризації, щоб прийняти рішення, на основі ШІ.

– ризики кібербезпеки. Системи штучного інтелекту вразливі до хакерських атак, тому захист приватної інформації та моделей штучного інтелекту стає все більш важливим. Зберігати все в безпеці – головне завдання.

– опір працівників. Побоювання втратити роботу можуть змусити працівників виступати проти впровадження ШІ [4]. Впровадження методів

управління змінами має важливе значення для вирішення цих проблем і сприяння позитивній культурі ШІ.

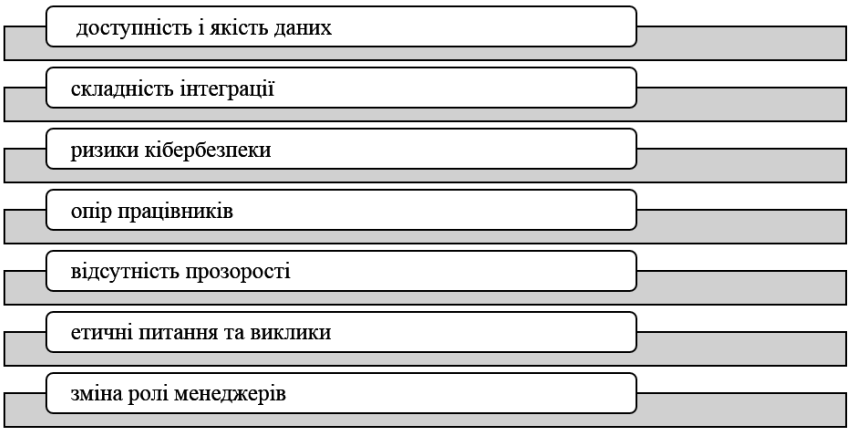

Рис. 2. Перешкоди у впровадженні штучного інтелекту в процес прийняття управлінських рішень

Джерело: сформовано автором

– відсутність прозорості. Моделі штучного інтелекту часто вважають «чорними ящиками», які пропонують пропозиції, не пояснюючи їх вибір. Цей брак відкритості може перешкодити прийняттю та довірі.

– етичні питання та виклики. Хоча ШІ значно покращує ефективність управлінських рішень, виникають й етичні питання, пов'язані з його використанням. Це стосується автоматизованих рішень, які можуть впливати на життя людей без належного контролю, а також проблеми з прозорістю алгоритмів та захистом приватності.

– зміна ролі менеджерів. Управлінці більше не повинні приймати рішення лише на основі свого досвіду та інтуїції. ШІ може надавати числові та фактичні дані, що дозволяють приймати більш обґрунтовані, точні рішення. Однак важливо, щоб менеджери вміли інтерпретувати результати, отримані за допомогою ШІ, і приймати рішення, враховуючи не лише цифри, а й людські фактори.

Штучний інтелект може значно підвищити ефективність прийняття управлінських рішень, але важливо знаходити баланс між автоматизацією та людським втручанням. Технології ШІ відкривають нові можливості, однак вони також вимагають постійного моніторингу та етичного підходу до їх використання.

Список використаних джерел

1. Sergio Darias Pérez (2023). The impact of AI on business decision making. URL: https://intelequia.com/en/blog/post/the-impact-of-ai-on-business-decision-making

2. Ashritha, P., & Reddy, P. S. (2023). Impact of Artificial Intelligence on Management Decision-Making. International Journal of Advances in Business and Management Research (IJABMR), 1(2), 10–18.

3. Tubman, A. (2022). The Use of Artificial Intelligence in International Decision-Making Processes in Project Management. URL: https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4121200

4. M.M. El-Emary I. (2020). The Effect of Using Artificial Intelligence on the Quality of Decision-Making in Various Organizations: A Critical Survey Study. Bioscience Biotechnology Research Communications, Dec 25;13(4):2042–9.

А. М. Десна,
студентка 2 курсу МП Маркетинг;
Н. Д. Чала,
доктор наук з державного управління, професор;
Національний університет «Києво-Могилянська академія», м.Київ

ФОРМУВАННЯ СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМИ СВІТОВОГО РІВНЯ В УКРАЇНІ

Кожна країна та місто мають свою унікальну стартап-екосистему. Вони є ключовими драйверами інновацій та економічного розвитку в багатьох країнах. Аналізуючи та порівнюючи їх, можна виявити ключові тенденції та оцінити, наскільки ефективно кожна екосистема сприяє розвитку та підтримці стартапів. Але що таке стартап-екосистема?

Стартап-екосистема – це мережа взаємопов'язаних компаній, людей та організацій, що формують середовище для розвитку стартапів у певному регіоні. До неї входять інвестори, акселератори, інкубатори, хаби, венчурні фонди, сервісні компанії, стартап-спільноти, профільні урядові установи, а також засновники та працівники стартапів. Функціонування стартап-екосистеми залежить від низки факторів, які визначають її здатність генерувати успішні стартапи. Серед основних чинників – доступ до ринків, податкове середовище та його конкурентоспроможність, наявність фінансування та венчурного капіталу, розвиненість інфраструктури підтримки (акселераторів, інкубаторів, хабів), а також державна політика, що сприяє розвитку інноваційного підприємництва.

Україна, маючи значний потенціал у сфері ІТ та технологій, поступово зміцнює свої позиції на глобальній стартап-мапі. У 2024 році українська екосистема стартапів піднялася на 46-те місце у світовому рейтингу, покращивши свій результат порівняно з 50-м місцем у 2022 році. У загальному станом на 2024 рік в Україні налічується понад 2 600 активних стартапів [1]. Київ займає 75-те місце серед 1 000 міст у глобальному рейтингу стартап-екосистем [2].

Ці дані свідчать про те, що українська стартап-екосистема має значний потенціал, особливо в сфері ІТ, фінансових технологій та military tech. Однак для досягнення рівня провідних стартап-екосистем світу необхідно подолати низку